

KOTIKARTANOYHDISTYS RY

Toimintasuunnitelma v. 2018

Sisällys

1 YLEISTÄ

2 JÄRJESTÖTOIMINNAN TUKEMINEN

2.1 Järjestöjen toimintaedellytysten parantuminen ja turvaaminen Pohjois-Karjalassa (STE A Ak)

2.1.1 Tausta ja tarve

2.1.2 Tavoitteet ja sisältö

2.1.3 Toiminnan resurssit

2.2 Tieha – Järjestöjen tietohallinnon kehittäminen (STE A C)

2.2.1 Tausta ja tarve

2.2.2 Tavoitteet ja sisältö

2.2.3 Toiminnan resurssit

3 SOSIAALINEN TYÖLLISTÄMISTOIMINTA

3.1 Toiminnan perusta

3.2 Terapeuttinen työtoiminta

3.2.1 Tausta ja tarve

3.2.2 Tavoitteet ja sisältö

3.2.3 Toiminnan resurssit

3.3 Järjestöhuone Linkki ja Olohuone

3.3.1 Tausta ja tarve

3.3.2 Tavoite ja toiminta

3.3.3 Toiminnan resurssit

4 JÄSENJÄRJESTÖT

1 YLEISTÄ

Kotikartanoyhdistys ry on järjestöjen vuonna 1996 perustama yleishyödyllinen yhdistys, joka tarjoaa ihmisläheisen toimintaympäristön kansalaisille, jäsenjärjestöille ja monille muille toimijoille Joensuun seudulla ja koko Pohjois-Karjalassa. Yhdistyksen perustajajärjestöjä oli 16.

Toiminta-ajatus – Kotikartanoyhdistys ry:n tehtävä

Kotikartanoyhdistyksen päämääränä on edistää yksilön henkilökohtaisten voimavarojen kehittymistä. Henkilökohtaiset voimavarat muodostuvat toimintakyvystä (fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen), osaamisesta sekä arvoista ja asenteista. Tämän ajatusmallin taustalla on psykofyysis-sosiaalinen ihmiskäsitys: ihmistä tarkastellaan kokonaisuutena, johon kuuluvat fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Ihminen on eettis-moraalinen toimija, joka kehittyy vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Kotikartanoyhdistyksen toiminnassa vuorovaikutusta toisten ihmisten kanssa tukevat yhdistyksen itsenäisesti järjestämä toiminta kuin myös työ, jota tehdään jäsenjärjestöjen, yhteistyökumppaneiden ja verkostojen kanssa. Yksilön henkilökohtaisen voimavarojen kehittymisen tukeminen voi näin ollen kohdistua suoraan henkilöön itseensä tai välillisesti järjestöjen, yhteistyökumppaneiden ja verkoston kanssa tehtävän toiminnan kautta.

Kotikartanoyhdistyksen toiminnan viitekehyksenä on sosiokulttuurinen innostaminen. Innostaminen on elämän antamista, toimintaan motivoitumista, suhteeseen asettumista ja yhteisön puolesta toimimista. Sosiokulttuurisen innostamisen keskeisiä käsitteitä ovat yhteisöllisyys, osallistuminen, herkistyminen, dialogi, luovuus ja toimintaan sitoutuminen. Yhdistyksen säännöissä määritellään toiminnan tarkoitus, joka voidaan kiteyttää lauseeseen **Ennaltaehkäisevä ja kuntouttava mielenterveystyö**.

Missio

Kotikartanoyhdistys ry toimii kansalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi ylläpitämällä ja kehittämällä matalan kynnyksen toiminta- kohtaamis- ja työpaikkaa, toteuttamalla kansalaisjärjestötoimintaa edistävää koulutus-, virkistys- ja vertaistukitoimintaa sekä sosiaalista työllistämistä.

Visio

Kotikartanoyhdistys ry on vahva ja luotettava toimija, nopeasti yhteiskunnan muutoksiin reagoiva, asiantunteva ja haluttu yhteistyökumppani kansalaisjärjestötoiminnan ja sosiaalisen työllistämistoiminnan kentällä.

Arvot

Toiminnan lähtökohtana on ihmisen arvostaminen ainutlaatuisena, vastuullisena ja tasavertaisena yksilönä. Ihmisellä on oikeus avunsaantiin ja siitä seuraa velvollisuus avun antamiseen ihmisen persoonaa ja itsemääräämisoikeutta kunnioittavalla tavalla.

Kotikartanoyhdistys ry:n yhteisön jäsenet ovat yhdessä hallituksen kanssa määritelleet kaikkea toimintaa ohjaavat arvot. Yhteisön jäsenet ovat sitoutuneet seuraaviin arvoihin sekä Kotikartanon yhteisön sisällä että ulospäin suuntautuvassa toiminnassa:

- Yhteisöllisyys
- Ihmisyden kunnioittaminen
- Vastuullisuus
- Avoimuus

Kotikartanoyhdistys ry:n arvot tiivistyvät mottoon: Yhdessä enemmän

2 JÄRJESTÖTOIMINNAN TUKEMINEN

2.1 Järjestöjen toimintaedellytysten parantuminen ja turvaaminen Pohjois-Karjalassa (STE A)

2.1.1 Tausta ja tarve

Pohjois-Karjalan maakunnan alueella on 5000 rekisteröitynyttä yhdistystä, joista noin puolet toimii aktiivisena. Kotikartanoyhdistyksellä on tällä hetkellä 50 jäsenjärjestöä. Alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (ATH) mukaan Pohjois-Karjalassa yhdistysten toimintaan ilmoittaa aktiivisesti osallistuvan 24 % asukkaista, mikä on toiseksi vähiten kaikista maakunnista, vaikka yhdistyksiä asukaslukuun suhteutettuna on paljon (68 asukasta/yhdistys, koko maa 83 asukasta/yhdistys). Pohjois-Karjalan Maakuntaliiton julkaiseman (Julkaisu 175) Miun Yhdistys Pohjois-Karjalan yhdistysohjelman mukaan iäkäs väestö, korkea sairastavuus ja pitkät välimatkat selittävät osaltaan alhaista osallistumisprosenttia. Samaisen kyselykierroksen tulosten mukaan merkittäviksi haasteiksi koetaan tilojen, osaamisen, ja rahoituksen puute.

Samat haasteet nousivat esille myös Kotikartanoyhdistyksen jäsentilaisuudessa (2/2017) sekä Maakunnallisen Ihmisarvopäivän 2017 Osallisuus-, hyvinvointi- ja järjestötoimintatyöpajassa. Tilaisuuksissa tuotiin esille, että yleiset kokoustilat ovat monen vapaaehtoisesti toimivan järjestön mahdollisuuksien ulkopuolella kalliiden tuntivuokrauskustannusten vuoksi. Maksuttomat julkiset tilat kuten kahvilat eivät sovi hallituksen kokouspaikaksi tai vertaisryhmätoimintoihin, joissa käsitellään luottamuksellisia asioita. Mikäli järjestöllä ei ole tiedossa tiloja, joissa he toteuttavat toimintaansa, on toiminnan tavoitteellinen suunnittelu haastavaa. Tämä vaikuttaa suoraan myös toiminnan jatkuvuuteen ja järjestön antamaan kuvaan toimintansa luotettavuudesta.

Tilatarve ei kohdistu ainoastaan kokoontumisiin. Vapaaehtoisvoimin toimivissa järjestöissä esim. järjestön arkistokaapit ja välineistö ovat monesti yksityiskodeissa. Järjestön toiminnan kannalta tämä tarkoittaa sitä, että pääsy näihin tavaroihin on yhden jäsenen takana. Toiminnan jatkuvuuden ja vastuun jakamisen näkökulmasta henkilöjäsenten yksityiskotien käyttäminen tämän tyyppisiin tarkoituksiin ei ole kestävä ratkaisu.

Kotikartanoyhdistyksen nykyinen vuokrasopimus päättyy 30.4.2018 ja uusien tilojen etsintä on aloitettu jo vuoden 2017 puolella. Tilojen valinnassa otetaan huomioon jäsenistön toiveet ja tarpeet. Lisäksi huomioidaan järjestöjen tarve omiin toimistotiloihin sekä yhteisvuokrausmahdollisuudet tilojen käytön tehostamiseksi ja yhteishyödyn tavoittamiseksi.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestöistä erityisesti potilasjärjestöjen jäsenistön toimintakyky voi olla merkittävästi alentunut. Tällöin jo lähtökohtaisesti jäsenistön jaksaminen vaatii erityistä huomiota ja tukea. Jäsenistön palautteissa on nostettu esille, kuinka oman järjestön toiminnan toteuttaminen on välillä raskasta. Pohjois-Karjalan ikärakenne vaikuttaa järjestöjen ikärakenteeseen ja toimijoiden keski-ikä on korkea. Näiden vaikutuksesta järjestöiltä on noussut konkreettisen tuen tarpeita toimintojen toteuttamiseen. Tukea tarvitaan mm. ryhmien-, tilaisuuksien ja virkistäytymisien toteuttamiseen.

Kotikartanoyhdistys on jo muutaman vuoden ajan pyrkinyt nostamaan Pohjois-Karjalan reuna-alueet erityiseksi painopisteeksi. Vuodelle 2017 tähän haettiin yhtä henkilöresurssia, jota rahoituksessa ei saatu. Useamman jäsenjärjestön huoli omien toimintaryhmien kuihtumisesta reuna-alueilla on vaikuttanut siihen, että reuna-alueet nostetaan vahvemiksi painopisteeksi vuodelle 2018, vaikka avustukseen ei haeta korotusta.

2.1.2 Tavoitteet ja sisältö

Kotikartanoyhdistyksen Ak-toiminnan tavoitetta ja kohderyhmää on tarkennettu STEAn ohjeiden mukaisesti. Tavoitteena on järjestöjen toimintaedellytysten parantuminen ja turvaaminen Pohjois-Karjalassa. Ensisijaisena kohderyhmänä ovat Kotikartanoyhdistyksen jäsenjärjestöt ja toissijaisena kohderyhmänä muut tuen tarpeessa olevat pohjoiskarjalaiset järjestöt.

Toiminnan sisältö ja toteutus on jaoteltu seuraavasti:

Tilat

Tarjotaan jäsenjärjestöille Kotikartanoyhdistyksen tiloja kokouksien, ryhmien ja tapahtumien toteuttamiseen. Tiloissa on käytössä nykyaikaiset av-laitteistot. Tilojen yhteydessä on järjestöjen käytössä keittiö ruokailu- ja kahvivalineistöineen, sekä säilytys mahdollisuus omille kahvitarvikkeille. Lisäksi tarjotaan varastotilaa esimerkiksi arkistointiin ja muun toiminnallisen välineistön säilytykseen.

Välineistö

Järjestöjen käyttöön tarjotaan erilaista välineistöä toimintojen toteuttamiseen. Välineistöön kuuluu muun muassa ulko-, sisä-, ja retkeilyvälineistöä, pelejä, astiastoja sekä atk-välineistöä.

Ohjaus

Järjestöillä on mahdollista saada ohjaaja järjestöjen virkistys- ja ryhmätoimintoihin. Lisäksi järjestöt voivat saada apua omien tapahtumien järjestämiseen kuten esimerkiksi järjestön avustaminen naulakoilla ja käsiohjelmien jaossa tai toiminnallisen pisteen pitäminen.

Koulutus

Järjestöille toteutetaan koulutuksia järjestöjen oman toiminnan tueksi tarpeen mukaan. Koulutuksia voivat olla muun muassa vapaaehtoistoiminnan, tukihenkilö- ja ryhmänohjaajakoulutukset. Lisäksi toteutetaan koulutuksia muista pyydettyistä teemoista järjestöjen tarpeiden mukaan. Teemoina voivat olla esimerkiksi vapaaehtoisten oma jaksaminen ja vuorovaikutus vapaaehtoistoiminnassa.

Konsultaatio ja neuvonta

Järjestöille annetaan konsultaatiota ja neuvontaa järjestötoiminnan perusedellytysten toteuttamiseen. Neuvontaa annetaan esimerkiksi järjestön perustamiseen, rahoitusmuotojen ja yhteistyötahojen löytämiseen, toimintojen suunnitteluun ja konkreettiseen toteuttamiseen (esim. tukihenkilötoiminnan käynnistäminen) sekä muihin pyydettyihin aiheisiin henkilöstön osaamisen mukaan.

Verkostotyöskentely

Kotikartanoyhdistys toimii eri verkostoissa, joissa tuodaan esille jäsenjärjestöjen toiveita ja tarpeita ja edesautetaan jäsenjärjestöjen kohderyhmille suunnattujen tilaisuuksien ja tapahtumien toteuttamista. Osassa verkostoissa Kotikartanoyhdistyksellä on luottamustehtäviä. Näitä ovat esimerkiksi verkoston koolle kutsuntavastuu, puheenjohtajuus sekä taloushallinto. Verkostojen ja työryhmien lisäksi annetaan ammatillista osaamista jäsenjärjestöjen ja jäsenjärjestöjen tarpeita edistäviin ohjausryhmiin.

Järjestöasiainneuvottelukunnan koulutustyöryhmä (JaneKo)

- Erilaisten koulutustilaisuuksien, foorumien ja tapahtumien järjestäminen, esimerkkeinä järjestöfoorumi ja Pohjois-Karjalan maakunnan järjestöpäivät.

Pohjois-Karjalan vapaaehtoistoiminnan verkosto

- Tuo vapaaehtoistoimintaa näkyväksi ja tunnetuksi, rekrytoi uusia vapaaehtoisia sekä kehittää yhteisiä käytänteitä ja toimintoja (esim. ohjaus/koordinointi, koulutus, vapaaehtoisten virkistys ja palkitseminen).

HeHy-työryhmä

- Toteuttaa Henkisen hyvinvoinnin ja Mielen terveys viikon tapahtumia Pohjois-Karjalassa.

Rätinki-työryhmä

- Tavoitteena tiedottaa mielen terveyskuntoutujien erilaisista toiminta- ja kuntoutumismahdollisuuksista, jakaa onnistumisen kokemuksia ja luoda mielen terveystyötä tekeviä järjestöjä tutuksi. Viestinnän välineenä tuotetaan Rätinki-nimistä lehteä kerran vuodessa.

Päminä-verkosto

- Päminä-verkosto (päihde- ja mielen terveystyö näkyväksi) on joensuulainen päihde- ja mielen terveystyön toimijoiden verkosto. Verkoston tarkoituksena on toimijoiden keskinäisen tietoisuuden lisääminen ja yhteistyömahdollisuuksien luominen. Tavoitteena on toimintojen kehittäminen alueen ihmisiä palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Joulumaa-työryhmä

- Järjestöjen, seurakuntien ja sosiaalitoimen yhdessä järjestämä jouluaaton ruokailu yksinäisille ja vähävaraisille.

Asunnottomien yö –työryhmä

- Toteuttaa Asunnottomien yö –tapahtumaa.

IHMA-työryhmä

- Tavoitteena nostaa esiin ja herättää keskustelua ihmisarvoon liittyviä asioita ja kerätä matalankynnyksen tietoa ihmisten arvoista ja asenteista ja viedä niitä eteenpäin päättäjille niin kaupunki-, maakunta- kuin myös valtakunnallisesti. Työryhmä toteuttaa Pohjois-Karjalan alueella valtakunnallista Kuule Köyhää –tapahtumaa.

Joensuun Perheentalon ohjausryhmä

- Ohjausryhmä seuraa, arvioi ja kehittää Joensuun Perheentalon toimintaa sekä toimii keskinäisen tietoisuuden lisääjänä toimijatahojen välillä.

Järjestöt 2.0 Pohjois-Karjala -ohjausryhmä

- Ohjausryhmä on asiantuntijatyöryhmä, jonka tehtävänä on tuoda eri tahojen näkemys yhteiseen kehittämistyöhön.

2.1.3 Toiminnan resurssit

Rahoitus

Rahoitus on kohdennettua avustusta (Ak) ja sen myöntää STEA. Rahoitusta on haettu 176 000 € vuodelle 2018. Rahoitusesitys tulee joulukuussa 2017.

Toimitilat

Toimitiloina käytetään kevääseen 2018 saakka pääsääntöisesti Kotikartanoyhdistyksen vuokraamia tiloja Joensuun Hukanhaudalla, jonka jälkeen toiminta jatkuu uusissa tiloissa. Uusiin tiloihin siirrytään viimeistään toukokuun alusta. Muuttoa varten on saatu korotus STEAn avustukseen vuonna 2017, ja se siirtyy käytettäväksi seuraavalle vuodelle. Tavoitteena on vaihtaa toimitiloja neliömääräisesti pienempään ja tehostaa näin tilojen käyttöastetta. Tämän hetken vuokratilat ovat 1267 m² ja tavoitteena on löytää tarkoituksen mukaiset alle 700 m² tilat hyvien liikenneyhteyksien ääreltä.

Tämän lisäksi toiminnot voivat tapahtua jäsenjärjestöjen osoittamissa tiloissa (esim. koulutuksen toteutus Kotikartanon ulkopuolisessa tilassa, jossa järjestö muutoinkin kokoontuu) ympäri Pohjois-Karjalaa. Osa tiloista voi olla kuntien osoittamia maksuttomia tiloja.

Henkilöstöressurit

Henkilöstö täyttää työaikakirjanpitoa, jonka perusteella käytetty työaika kohdennetaan oikealle kustannuspaikalle. Osa toimenkuvista on osa-aikaisia.

- toiminnanjohtaja
- talous- ja järjestösihteeri
- järjestökoordinaattori

2.2 Tieha – Järjestöjen tietohallinnon kehittäminen (STE A C)

2.2.1 Tausta ja tarve

Yhdistystoiminta on usein järjestetty vapaaehtoisuuden pohjalta. Pienissä yhdistyksissä, joissa ei ole palkattua henkilökuntaa ei tietohallintoa useinkaan mielletä osaksi yhdistystoimintaa eikä sitä näin ollen huomioida. Vapaaehtoistoimijat käyttävät omia laitteitaan ja ovat näin itse vastuussa tietoturvasta, varmuuskopiointista sekä tietojen siirtymisestä seuraavalle toimijalle. Kuitenkaan moni ei tiedosta, mitä tämä vastuu tarkoittaa.

Jyrki Lepän vuonna 2016 julkaistuun opinnäytetyöhön Tietohallinnon haasteet yhdistyksissä tehtiin kyselytutkimus Kotikartanoyhdistyksen jäsenjärjestöille tietohallinnon roolista yhdistyksessä. Opinnäytetyön kyselyyn vastasi 19 jäsenjärjestöä, joista suurin osa toimi vapaaehtoisvoimin ja noin yhdellä kolmasosalla oli vapaaehtoisten lisäksi myös palkattua henkilökuntaa.

Kyselytutkimuksen mukaan kello vastanneista ei ollut tietohallinnon strategiaa. 84,2 % käytti omia laitteita yhdistyksen asioiden hoidossa, eikä 83,3 % ollut ohjeistusta omien laitteiden käytöstä. 64,7 % ilmoitti, että tiedot sijaitsevat vain yhdellä koneella. Varmuuskopioita muistitikuille teki noin puolet vastaajista ja erillinen palvelin oli käytössä 38,9 % vastaajista. Virustorjunta oli käytössä 88,2 % vastanneista. Nykyaikana virusturvan puuttuminen aiheuttaa valtavan riskin tietojen päätyemisestä väriin käsiin sekä niiden häviämisestä. Puutteellinen varmuuskopiointi vaarantaa tietojen säilymisen ongelmatilanteissa.

Kyselytutkimuksessa kysyttiin myös, käsitelläänkö yhdistyksessä arkaluonteisia tietoja. Vastanneista 47,4 % ilmoitti käsittelevänsä ja 15,8 % ei osannut sanoa. Lähtökohtaisesti arkaluonteisten tietojen käsittely on lain mukaan aina kielletty. Poikkeuksena on kuitenkin tietyin edellytyksin uskonnollista, poliittista tai yhteiskunnallista vakaumusta koskevia tietojen käsittely yhdistyksissä. Kyselystä ei käy ilmi, miten vastaajat ovat ymmärtäneet kysymyksen. Koska melkein puolet vastanneista ilmoitti käsittelevänsä arkaluonteista tietoa, jota kuitenkin voi käsitellä vain poikkeustapauksissa, on mahdollista, ettei yhdistyksissä ymmärretä yhdistystoimintaan liittyvän lainsäädännön termejä. On tärkeää ymmärtää, mitä tietoa saa käsitellä, sekä miten sitä pitää käsitellä lain mukaan.

Kaikilla yhdistyksillä on yleensä jäsenrekisteri, jonka pidosta on säädetty henkilötietolailla.

Henkilörekisteristä löytää osoitteen ja puhelinnumeron sekä varsinkin potilasjärjestön ollessa kyseessä ulkopuolinen voi helposti tehdä päätelmiä henkilön terveydentilasta. Henkilötietojen säilyttäminen vaatii

siis hyvän tietoturvan. Kuitenkin tietoturvavastuuhenkilö ja/tai kirjalliset tietoturvaohjeet löytyivät vain 15,8 % vastanneista yhdistyksistä. Yhdistettynä siihen, että yhdistyksessä käytetään omia laitteita ja vastataan itse tietoturvasta sekä tietojen asianmukaisesta säilytyksestä, on vaarana, että henkilötietoja pääsee ulkopuolisten käsiin.

Melkein jokainen kyselyyn vastannut käytti jotain sosiaalista mediaa. Vain 5,3 % ei ollut käytössään mitään sosiaalisen median palvelua. Yleisin käytössä oleva sosiaalisen median palvelu oli Facebook, jota käytti 89,5 % vastanneista. Myös pilvipalvelut olivat suosittuja, 61,1 % vastanneista käytti jotain pilvipalvelua. Näiden palvelujen käytössä vastuuhenkilöiden määrittely sekä pelisäännöistä sopiminen ovat avainasemassa. Yhdistykset ovat toivoneet koulutusta tietohallinnon asioihin. Kyselyssä yli 80 % toivoi koulutusta tietoturvaan ja sosiaalisen median käyttöön. Myös Kotikartanoyhdistyksen jäsentilaisuudessa keväällä 2017 toivottiin koulutusta nimenomaan siihen, miten omilla laitteilla pitäisi toimia, ja miten varmistetaan tietojen siirtyminen seuraaville toimijoille entisten jäädessä toiminnasta pois.

2.2.2 Tavoitteet ja sisältö

Tieha-hankkeen tavoitteet on jaoteltu kolmeen osa-alueeseen:

- Yhdistykset tiedostavat tietohallinnon roolin ja merkityksen yhdistystoiminnassa
- Yhdistyksillä on omat kirjatut käytännön tietohallinnon hoitamiseen sekä suunnitelma sen toteuttamisesta
- Tietohallinnon huomioiminen on luonnollinen osa yhdistysten toimintaa

Kohderymänä ovat pienet pohjoiskarjalaiset yhdistykset, joilla ei ole palkattua henkilökuntaa, tai joissa on palkattua henkilöstöä, mutta hallituksen jäsenet huolehtivat esimerkiksi kokouspöytäkirjojen sekä jäsenrekisterin säilyttämisestä.

Hanke toteutetaan kolmivuotisena. Ensimmäisenä vuonna kerätään oppaan materiaali tietohallinnon järjestämisestä yhdistyksissä sekä laaditaan koulutusmateriaalit. Oppaassa käydään läpi esimerkiksi tietoturvan asianmukainen järjestäminen, vastuu- sekä varahenkilöiden määrittely, jatkuvuuden varmistaminen, salasanojen ja tunnusten asianmukainen säilyttäminen ja eteenpäin siirtäminen, henkilötietojen asianmukainen säilyttäminen sekä näihin asioihin liittyvien lakien vaatimukset.

Oppaan yhteyteen tehdään tietohallinnon työkirjaosio, johon yhdistys itse täyttää tarvittavat tiedot, ja jota he myöhemmin aina päivittävät niin, että tiedot löytyvät yhdestä paikasta. Oppaassa opastetaan työkirjaosion vuosittaiseen päivittämiseen. Oppaasta ja työkirjaosioista tehdään kansio sekä sähköinen versio, jotka yhdistys saa itselleen.

Ensimmäisenä vuonna kansiota pilotoidaan mukaan valittujen yhdistysten kanssa. Kansion käytöstä järjestetään koulutus, joka räätälöidään osallistujien tietotasolle sopivaksi. Toisena vuonna pilotoinnista saatujen palautteiden ja kokemusten perusteella koulutusta ja kansiota on kehitetty, ja niitä esitellään laajemmin kohderyhmälle. Yhdistykset voivat tässä vaiheessa valita, täyttävätkö kansiota itsenäisesti vai osallistuvatko tarjottuun koulutukseen. Itsenäisesti kansion täyttäneet yhdistykset kontaktoidaan ja heidän kanssaan käydään läpi prosessin toimivuus.

Kolmantena vuonna painopiste siirretään koulutusten järjestämisestä kansion levittämiseen. Kansiota

markkinoidaan sekä pyynnöstä esitellään paikan päällä erityisesti yhdistysten kattojärjestöille, järjestöjen järjestöille sekä muille vastaaville yhdistykset tavoittaville tahoille myös Pohjois-Karjalan ulkopuolella.

2.2.3 Toiminnan resurssit

Rahoitus

Rahoitus on projektivastusta (C) ja sen myöntää STEA. Rahoitusta on haettu 122 360 € vuodelle 2018. Rahoitusesitys tulee joulukuussa 2017. Projekti on kolmivuotinen.

Toimitilat

Toimitiloina käytetään Kotikartanoyhdistyksen vuokraamia tiloja ja koulutuksia voidaan järjestää myös yhdistysten omissa tiloissa tai muissa yhdistysten osoittamissa tiloissa ympäri Pohjois-Karjalaa.

Henkilöstöresurssit

Henkilöstöresursseihin on haettu rahoittajalta kokoaikaiset toimenkuvat seuraavasti:

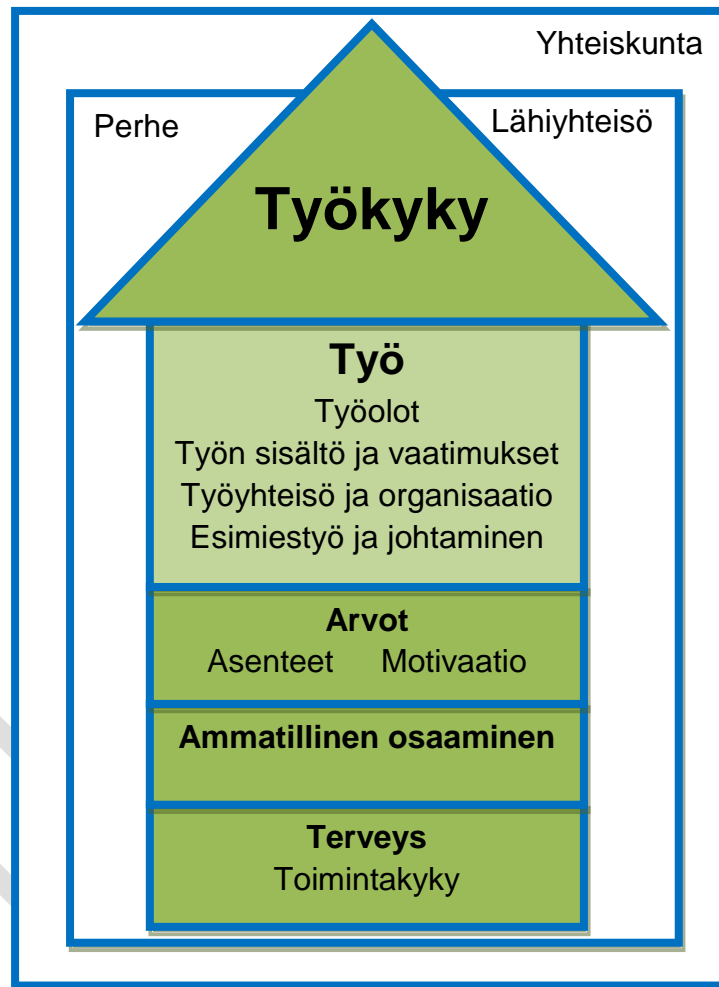
- hankekoordinaattori
- tietohallintokouluttaja

Lisäksi hankkeen hallinnointiin jyvitetään toiminnanjohtajan ja talous- ja järjestösihteerin työaikaa työajanseurannan mukaisesti.

3 SOSIAALINEN TYÖLLISTÄMISTOIMINTA

3.1 Toiminnan perusta

Kotikartanoyhdistys ry:n sosiaalisen työllistämistoiminnan ja työllistymisen tukemisen perustana on Työkykytalo-malli.

Kuva 1. Työkyky- talomalli

Työkykytalo-mallin on kehittänyt professori Juhani Ilmarinen Työterveyslaitoksella. Se perustuu tutkimuksiin, joissa on selvitetty työkykyyn vaikuttavia tekijöitä. Lääketieteellisesti painottuvasta määrittelystä on siirrytty työn vaatimusten ja yksilön voimavarojen tasapainon tarkasteluun. Kokonaisvaltainen tarkastelu huomioi myös työn ulkopuolisen elämän sekä toimintaympäristön merkityksen. Työkykytalo-mallin taustalla on psykofyysis-sosiaalinen ihmiskäsitys: ihmistä tarkastellaan kokonaisuutena, johon kuuluvat fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Ihminen on eettis-moraalinen toimija, joka kehittyy vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Hän ei elä ainoastaan olosuhteiden armolla. Hänen on mahdollista vaikuttaa valintojensa kautta omaan elämäänsä.

Työkykytalon muodostavat neljä kerrosta, jotka ovat kiinteässä vuorovaikutuksessa keskenään. Ensimmäisen kerroksen muodostaa terveys- ja toimintakyky. Tämä kerros ratkaisee sen, millaiset edellytykset ihmisellä on suoriutua työtehtävistään niin, ettei työstä aiheudu vaaraa hänen psyykkiselle ja fyysiselle hyvinvoinnilleen. Ensimmäinen kerros sisältää terveyden, fyysisen toimintakyvyn ja aistitoimintojen lisäksi kognitiivisen toimintakyvyn eli informaation käsittelyyn liittyvät perusvalmiudet. Kognitiivinen toimintakyky muodostaa perustan yksilön psyykkiselle ja sosiaaliselle toimintakyvylle. Työkyvyn toinen kerros on osaaminen. Ammatillinen osaaminen muodostuu työn vaatimista tiedoista ja taidoista sekä kyvystä hyödyntää niitä erilaisissa työtilanteissa. Usein perusosaaminen on hankittu koulutuksen kautta, mutta merkittävä osa oppimisessa tapahtuu kokemuksen kautta. Arvot, asenteet ja motivaatio muodostavat kolmannen kerroksen. Se kuvaa ihmisen suhdetta työmaailmaan. Se toimii työn vaatimusten ja omien voimavarojen välisen tasapainon puntarilla. Tähän kerrokseen kasaantuvat hyvät ja huonot kokemukset sekä työstä, voimavaroista sekä työn ulkopuolisista tekijöistä – käsityksemme työhyvinvoinnista muodostuu tässä kerroksessa. Kerroksessa olevan parvekkeen avulla tarkastellaan elämää kokonaisuudessaan.

Neljännessä kerroksessa on kaikki se, mitä työhön kuuluu: työn sisältö, työyhteisö, fyysinen työympäristö, työvälineet, työajat sekä työn organisointi. Siellä ovat myös ne, jotka ohjaavat työtä: esimiehet, vastaavat, johtajat. He vastaavat siitä, että työyhteisö toimii tuloksellisesti ja turvallisesti sekä työntekijöiden hyvinvointia edistäen.

Kolme alimpaa kerrosta kuvaa yksilön henkilökohtaisia voimavaroja ja neljäs kerros itse työtä, työoloja, työyhteisöä ja johtamista. (Lähde: Lundell, Tuominen yms, Ikävoimaa työhön, Työterveyslaitos 2011, Työterveyslaitoksen verkkosivut www.ttl.fi/fi/tyohyinvointi/tykytoiminta) Työllistymistä tukevilla toiminnoilla usein neljäs kerros muodostuu työllistymistä tukevien toimintojen palveluorganisaation toimintaloikoista.

3.2 Terapeuttinen työtoiminta

3.2.1 Tausta ja tarve

Terapeuttisen työtoiminnan asiakkailta tarve liittyy psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn puutteisiin samoin kuin osaamiseen, motivaatiotekijöihin ja asenteeseen. Terapeuttinen työtoiminta on sosiaalihuoltolain 27e §:n mukaisesti järjestettyä työtoimintaa, jota Siun sote voi halutessaan ostaa yksittäiselle asiakkaalle Kotikartanolta. Terapeuttisessa työtoiminnassa osallistuja on omien voimavarojensa mukaisessa toiminnassa Kotikartanolla vähintään 4 tuntia kerran viikossa. Tehtävät ovat avustavia (pihatyöt, järjestelytyöt) tai liittyvät omiin henkilökohtaisiin kiinnostuksen kohteisiin (käsityöt, tietotekniikka).

3.2.2 Tavoitteet ja sisältö

Kotikartanoyhdistyksen tarjoaman terapeuttisen työtoiminnan tavoitteina ovat:

- Sosiaalisten taitojen vahvistaminen
- Arjenhallinnan taitojen tukeminen
- Fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn ylläpitäminen ja vahvistaminen
- Asiakkaiden omien taitojen vahvistaminen ja kehittäminen
- Tarkoituksenmukaisten ja tavoitteellisten työtehtävien tarjoaminen

3.2.3 Toiminnan resurssit

Rahoitus

Siun sotelle myytävää ostopalvelua. Optiokausi päättyy 31.3.2018. Siun sote ei vielä ole julkaissut tietoa, miten terapeuttinen työtoiminta jatkossa järjestetään. Siun soten linjauksista riippuen Kotikartanoyhdistys pyrkii jatkamaan terapeuttisen työtoiminnan toteuttamista.

Toimitilat

Kotikartanoyhdistyksen ryhmätyöskentelytila sekä piha-alueet.

Henkilöstöresurssit

Toimenkuvaa toteutetaan koko- tai osa-aikaisesti palvelun ostajan tarpeen mukaan.

- Ohjaaja

3.3 Järjestöhuone Linkki ja Olohuone

3.3.1 Tausta ja tarve

Järjestöhuone Linkin juuret yltävät pitkälle Paiholan sairaalan toimintaan. Tuolloin järjestöt kävivät vieraillemassa ja esittelemässä toimintaansa niin sanottuina Kiikkutuolivieraina. Asiakkaat saivat sairaalajaksolla tietoa, millaista tukea ja toimintaa olisi tarjolla kotiutumisen jälkeen. Yhteistyö sairaalan ja järjestöjen välillä koettiin mielekkääksi.

Uutta psykiatrian L-taloa suunniteltaessa, olivat Järjestöhuoneen tilat keskeiset jo piirustusvaiheessa. Järjestöt tekivät aktiivista työtä ja tilat saatiin pitää siihen tarkoitettuun toimintaan talon valmistuttua. Järjestöhuone Linkki avasi ovensa kesäkuussa 2016 Kotikartanoyhdistys ry:n hallinnoimana hankkeena Joensuun kaupunkikeskustan kehittämishankkeen rahoituksen turvin.

Linkin tavoitteena on tukea psykiatrian avo- ja sairaalatoiminnan asiakkaiden ja heidän läheisten osallisuutta sekä toimintakykyä. Hankkeen aikana käynnistettiin ja koordinoitiin Linkin toimintaa yhteistyössä eri järjestöjen ja Siun soten kanssa. Järjestöhuoneesta saa tietoa järjestön tarjoamista matalan

kynnyksen toiminnoista, ryhmistä, harrastusmahdollisuuksista sekä työllistymistä tukevista toiminnoista. Linkki on ollut avoinna arkisin neljä tuntia päivässä. Vuonna 2017 tammi-elokuun aikana Linkin vierailijakeskiarvo oli 50 henkilöä kuukaudessa.

Keväällä 2017 saadulla lisärahoituksella avattiin kesäkuussa Olohuone, jonka tarkoituksena on toimia matalan kynnyksen oleskelutilana. Olohuonetta on pidetty yhtenevästi Linkin kanssa auki arkisin neljä tuntia päivässä. Olohuone on mahdollistanut järjestöjen toiminnallisemman esittäytymisen ja toimintojen tuomisen lähemmäksi kohderyhmää. Heinäkuussa 2017 Olohuoneella kävijöitä oli 88 henkilöä ja elokuussa kävijämäärä oli noussut jo 178 henkilöön.

3.3.2 Tavoite ja toiminta

Toiminnan tavoitteena on tukea psykiatrian avo- ja sairaalatoiminnan asiakkaiden ja heidän omaisten ja läheisten osallisuutta ja työ- ja toimintakykyä, sekä luoda yhteisöllisyyttä matalan kynnyksen periaatteella.

Järjestöhuone Linkkiä ja Olohuonetta pidetään auki sovitun aikataulun mukaisesti. Aukioloaikana ollaan läsnä kohderyhmälle ja toteutetaan yhteistä tekemistä ja toimintaa kuten esimerkiksi yhteistä pelaamista, teematoimintoja ja vapaata keskustelua. Avustetaan järjestöjä toteuttamaan tapahtumia ja toimintoja Olohuoneella. Esitellään järjestöjen tarjoamia matalan kynnyksen toimintoja, ryhmiä, harrastusmahdollisuuksia sekä työllistymistä tukevia toimintoja.

Toiminnan laajuus ja tarkemmat toiminnot riippuvat Siun soten ja järjestöjen kanssa käytyjen neuvottelujen tarpeesta ja tuloksesta.

3.3.3 Toiminnan resurssit

Rahoitus

Järjestöhuone Linkin ja Olohuoneen rahoituksesta neuvotellaan Siun soten kanssa. Neuvottelut vuoden 2018 rahoituksesta ovat vielä kesken.

Toimitilat

Järjestöhuone Linkki ja Olohuone sijaitsevat Keskussairaalan L-talossa Tikkamäellä. Tilan ylläpitokustannuksista ja peruskalustuksesta vastaa Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä. Tarvittaessa työntekijä voi käyttää työtilana Kotikartanoyhdistys ry:n tiloja. Tämän lisäksi esimerkiksi koulutuksia ja infoja voidaan järjestää muissa yhteistyökumppaneiden osoittamissa tiloissa.

Henkilöstöresurssit

Toimenkuvaa toteutetaan koko- tai osa-aikaisesti riippuen Siun soten kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksesta.

- Ohjaaja

4 JÄSENJÄRJESTÖT

Aktiiviset työtä hakevat ry	MLL/ Järvi-Suomen piiri ry
Ekl:n Pohjois-Karjalan piiri ry	Nukkekotiyhdistys ry
Hukanhaudan asukasyhdistys ry	P-K:n Selkäyhdistys ry
Hukanhaudan Martat ry	Parempi Arki ry
Itäinen tiimi ry	Pelastakaa Lapset ry Itä-Suomen aluetoimisto
Itä-Suomen aivovammayhdistys ry	Pohjois-Karjalan AVH-yhdistys
Joensuun 4H-yhdistys	Pohjois-Karjalan kennelpiiri/seurakoiraajaosto
Joensuun Hoiva- ja Palveluyhdistys ry	Pohjois-Karjalan kirjailijayhdistys UKRI ry
Joensuun Kehitysvammaisten Tuki ry	Pohjois-Karjalan Martat
Joensuun Kotien Puolesta ry	Pohjois-Karjalan Mielenterveyden Tuki ry
Joen Liitokiekko ry	Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset - Finfami ry
Joensuun Parkinson-yhdistys ry	Pohjois-Karjalan Monikkoperheet ry
Joensuun Reumayhdistys ry	Pohjois-Karjalan neuroyhdistys ry
Joensuun Seudun Diabetes ry	Pohjois-Karjalan sukututkijain seura ry
Joensuun Seudun Epilepsiyhdistys ry	Pohjois-Karjalan Syöpäyhdistys ry
Joensuun seudun erilaiset oppijat ry/JOSE	Pohjois-Karjalan tietotekniikkayhdistys ry
Joensuun Seudun Hengitysyhdistys ry	Sanaratas ry
Joensuun seudun invalidit ry	Seulaset ry
Joensuun Seudun Mielenterveysseura ry	Soroppi ry
Joensuun Siniristi ry	SPR :n Savo-Karjalan piiri
Joensuun Tilkkukilta	Suomen Kipuyhdistys ry, Joensuun osasto
Karjalan Apu ry	Sykkyrä ry
Kontiolahden työttömät ry	Talentia Pohjois-Karjala ry
Liekku ry	Ultrajuoksuseura Sisä ry
Maaseudun Sivistysliiton Joensuun Kulttuuriyhdistys ry	VÄLKE ry

